

Bài văn mẫu Nghị luận về Sự hổ thẹn trong bài thơ Thuật Hoài của Phạm Ngũ Lão Văn 10 tuyển chọn, hay nhất sẽ giúp các em học sinh đưa ra các lập luận, lý lẽ chính xác và ý nghĩa nhất để hoàn thành xuất sắc bài viết của mình.

Dàn ý chung Dàn ý Nghị luận về Sự hổ thẹn trong bài thơ Thuật Hoài của Phạm Ngũ Lão

I. Mở bài:

- Giới thiệu bài thơ Thuật hoài của Phạm Ngũ Lão và sự hổ thẹn của tác giả thể hiện tập trung trong hai câu thơ cuối bài.
- Dẫn dắt vào vấn đề và trích dẫn hai câu thơ cuối.

II. Thân bài:

Khái quát chung:

- Hoàn cảnh sáng tác
- Bố cục bài thơ

Nội dung chính:

- Giải thích:
- Giải thích ý kiến thứ nhất: sự hổ thẹn của tác giả là thái quá, kiêu kì
- Giải thích ý kiến thứ hai: đó là biểu hiện của một hoài bão lớn lao của người thanh niên yêu nước.
- Nhận xét hai ý kiến trên:
- Theo cách nhìn nhận của cá nhân, ý kiến thứ nhất có phần hơi chủ quan, theo cách nhìn nhận, đánh giá về chủ thể trữ tình của bài thơ.
- Ý kiến thứ hai: là một cách nhìn nhận đúng đắn và hợp lý. Bởi khi con người ta ý thức cao về hành động, giá trị của mình thì mới cảm thấy "hổ thẹn" với chính bản thân mình.
- Sự "thẹn" trong hai câu thơ cuối không phải là kiêu kì, thái quá hay một sự thể hiện nhằm mục đích nâng cao giá trị bản thân, mà đó chính là tâm lòng, là hoài bão lớn lao của một tâm lòng yêu nước.
- Ý kiến của bản thân:
- Đồng tình với ý kiến thứ hai, bởi hai câu thơ cuối chính là sự tự vấn lương tâm của nhân vật trữ tình về vai trò của mỗi người con đối với dân tộc, đối với đất nước.
- Đó còn là khát khao, là hoài bão, là ước mơ được cống hiến, xây dựng đất nước.

III. Kết bài:

- Đánh giá, nhìn nhận chung vấn đề
- Mở rộng vấn đề bằng suy nghĩ và cảm nhận của mỗi cá nhân.

Top 2 bài văn mẫu lớp 10 Nghị luận về Sự hổ thẹn trong bài thơ Thuật Hoài của Phạm Ngũ Lão hay nhất

Những bài làm văn mẫu Nghị luận về Sự hổ thẹn trong bài thơ Thuật Hoài của Phạm Ngũ Lão ý nghĩa, sâu sắc nhất làm tài liệu tham khảo cho các em học sinh chuẩn bị tốt cho bài kiểm tra sắp tới tại đây:

Nghị luận về Sự hổ thẹn trong bài thơ Thuật Hoài của Phạm Ngũ Lão Ngữ Văn lớp 10 mẫu 1

Nhắc đến Phạm Ngũ Lão là nhắc đến một vị tướng tài ba, vừa có tài thao lược lại có tài văn chương. Tên tuổi ông đã được lịch sử gọi tên và trở thành một tấm gương cho bao người noi theo. Đọc bài thơ Thuật Hoài của ông có ý kiến cho rằng: “Sự hổ thẹn của tác giả là thái quá, kiêu kì. Ngược lại, có bạn ngợi ca và cho rằng đó là biểu hiện của một hoài bão lớn lao của người thanh niên yêu nước”. Vậy quan điểm của bạn về vấn đề này là gì?

Bài thơ của Phạm Ngũ Lão được viết theo thể đường luật ngắn gọn gồm có bốn câu sau:

“Múa giáo non sông trải mấy thu

Ba quân khí mạnh nuốt trôi trâu

Công danh nam tử còn vương nợ

Luống thẹn tai nghe chuyện vũ hầu”.

Bài thơ đơn giản là tiếng lòng của nhà thơ, ước mơ của trang nam tử hán trong xã hội. Và hai câu thơ cuối đã nhận được rất nhiều những ý kiến trái chiều. Vậy ý kiến nào là đúng?

“Công danh nam tử còn vương nợ

Luống thẹn tai nghe chuyện Vũ Hầu”

Đầu tiên ta cần phải biết đến vị Vũ Hầu được nhắc đến trong câu thơ của Phạm Ngũ Lão là ai? Vũ Hầu hay còn gọi là Gia Cát Lượng một nhân vật nổi tiếng thời

tam quốc diễn nghĩa với tài trí và mưu lược hơn người. Cả đời ông hi sinh và cống hiến hết mình cho nhà Hán, ông đã trở thành vị quân sư cố vấn đắc lực cho Lưu Bị. Ông cũng góp phần làm nên những chiến thắng hiển hách của Lưu Bị với các thế lực thù địch và tạo nên nhà Hán vững chắc. Ông được coi như một tấm gương sáng, để ngàn đời sau học tập và noi theo. Việc nhà thơ có mơ ước được như Gia Cát Lượng là điều hoàn toàn bình thường và dễ hiểu. Còn nếu hổ thẹn vì mình không được như Gia Cát Lượng phải chăng là đang thái quá và kiêu ki? Nếu bạn đang tồn tại suy nghĩ như vậy thì quả thực bạn đang áp đặt ý kiến chủ quan của mình lên tác giả rồi. Thứ nhất, Gia Cát Lượng dù tài ba kiệt xuất thật không ai có thể phủ nhận điều đó nhưng suy cho cùng thì ông cũng chỉ là một người bình thường không phải là thần linh hay vua chúa gì hết. Còn mơ được như ông là mơ ước có được lòng trung thành và ái quốc như ông để giúp nước cứu đời. Đây là lí tưởng mà có lẽ tất cả những đấng mày râu trong bất kì thời đại nào kể cả thời bình hay thời loạn đều hướng tới.

Chính vì thế nên ý kiến thứ hai nó biểu hiện một hoài bão lớn tinh thần yêu nước nhận được rất nhiều sự đồng tình của mọi người.

Trong bất kì một thời đại nào thì người làm trai cần phải là người “đầu đội trời chân đạp đất” sinh ra làm kiếp làm trai phải mưu đồ lên nghiệp lớn. Nhất là thời đại phong kiến thì tư tưởng này càng được đề cao và chú trọng. Cũng giống như Phạm Ngũ Lão thì Nguyễn Công Trứ cũng từng viết “Đã mang tiếng ở trong trời đất phải có danh gì với núi sông”.

Công danh ở đây được xem là sự thành đạt hiển vinh. Trả xong nợ công danh tức là hoàn thành nghĩa vụ trách nhiệm đối với tổ quốc, với vua và với nước. Sự khao khát công danh đó đã góp phần tạo thành động lực thôi thúc con người trong xã hội đứng lên xả thân vì nước cứu đời cứu người. Phạm Ngũ Lão một người cầm ngang ngọn giáo cứu nước thế nhưng ông vẫn cảm thấy hổ thẹn bởi lẽ cái chí của ông quá lớn lao.

Chính vì thế nên tác giả mới cảm thấy “Luống thẹn tai nghe chuyện Vũ Hầu”. Nghĩ đến Vũ Hầu là nhắc đến một vị quân sư tài ba với tài thao lược và binh pháp tinh thông. Nhà thơ cảm thấy hổ thẹn vì chưa được cái tài như ông để có thể trừ giặc cứu đời. Ý nguyện của ông đặt trong thời kì đất nước phong kiến ấy thì đó là một khát vọng hết sức bình thường và có lí. Trên thực tế, Phạm Ngũ Lão đã làm nên một điều vĩ đại đó là khiến lịch sử phải đời đời nhắc tên ông một con người tài ba đã làm nên những chiến công hiển hách cho dân tộc.

Có thể nói Thuật Hoài là một trong những tác phẩm xuất sắc. Nó không chỉ thể hiện tình yêu nước sâu sắc, mãnh liệt mà còn thể hiện được trách nhiệm của người

nam nhi đối với vận mệnh quốc gia dân tộc. Nó như một lời nhắc nhở nhẹ nhàng đối với mỗi chúng ta sống phải biết đóng góp và cống hiến cho đất nước ngày càng giàu mạnh và phát triển hơn.

Nghị luận về Sự hổ thẹn trong bài thơ Thuật Hoài của Phạm Ngũ Lão Văn 10 hay nhất mẫu 2

Phạm Ngũ Lão là một danh tướng đời Trần. Tuy xuất thân từ tầng lớp bình dân song chí lớn tài cao nên ông nhanh chóng trở thành tỳ tướng số một bên cạnh Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn. Trong cuộc kháng chiến chống quân Mông - Nguyên xâm lược, Phạm Ngũ Lão cùng những tên tuổi lớn khác của triều đình đã lập nên nhiều chiến công hiển hách, góp phần quan trọng tạo nên hào khí Đông A của thời đại đó:

Ông sáng tác không nhiều nhưng Thuật hoài là một bài thơ nổi tiếng, được lưu truyền rộng rãi vì nó bày tỏ khát vọng mãnh liệt của tuổi trẻ trong xã hội phong kiến đương thời: làm trai phải trả cho xong món nợ công danh, có nghĩa là phải thực hiện đến cùng lí tưởng trung quân, ái quốc.

Hoành sóc giang sơn kháp kỉ thu

Tam quân tì hổ khí thôn ngưu

Nam nhi vị liễu công danh trái

Tu thính nhân gian thuyết Vũ hầu

Dịch thơ tiếng Việt:

Múa giáo non sông trải mấy thu

Ba quân khí mạnh nuốt trôi trâu

Công danh nam tử còn vương nợ

Luông thẹn tai nghe chuyện Vũ hầu.

Bài thơ được sáng tác trong bối cảnh đặc biệt có một không hai của lịch sử nước nhà. Triều đại nhà Trần (1226 - 1401) là một triều đại lẫy lừng với bao nhiêu chiến công vinh quang, mấy lần quét sạch quân xâm lược Mông - Nguyên hung tàn ra khỏi bờ cõi, giữ vững sơn hà xã tắc, nêu cao truyền thống bất khuất của dân tộc Việt.

Phạm Ngũ Lão sinh ra và lớn lên trong thời đại ấy nên ông sớm thấm nhuần lòng yêu nước, tinh thần tự hào, tự tôn dân tộc và nhất là lí tưởng sống của đạo Nho là trung quân, ái quốc. Ông ý thức rất rõ ràng về trách nhiệm công dân trước vận mệnh của đất nước: Quốc gia hưng vong, thất phu hữu trách.

Bài thơ Thuật hoài (Tỏ lòng) được làm bằng chữ Hán, theo thể thất ngôn tứ tuyệt luật Đường, niêm luật chặt chẽ, ý tứ hàm súc, hình tượng kì vĩ, âm điệu hào hùng, sáng khoái. Hai câu thơ đầu khắc họa vẻ đẹp gân guốc, lẫm liệt, tràn đầy sức sống của những trang nam nhi - chiến binh quả cảm đang xả thân vì nước, qua đó thể hiện hào khí Đông A ngút trời của quân đội nhà Trần thời ấy.

Hoành sóc giang sơn kháp kỉ thu (Dịch nghĩa: cầm ngang ngọn giáo gìn giữ non sông đã mấy thu); dịch thơ: Múa giáo non sông trải mấy thu. So với nguyên văn chữ Hán thì câu thơ dịch chưa lột tả được hết chất oai phong, kiêu hùng trong tư thế của người lính đang chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Hoành sóc là cầm ngang ngọn giáo, luôn ở tư thế tấn công dũng mãnh, áp đảo quân thù. Tư thế của những người chính nghĩa lòng rộng in hình trong không gian rộng lớn là giang sơn đất nước trong suốt, một thời gian dài (giang sơn kháp kỉ thu). Có thể nói đây là hình tượng chủ đạo, tượng trưng cho dân tộc Việt quật cường, không một kẻ thù nào khuất phục được. Từ hình tượng ấy, ánh hào quang của chủ nghĩa yêu nước ngời tỏa sáng.

Câu thơ thứ hai: Tam quân tì hổ khí thôn Ngưu. (Dịch nghĩa: khí thế của ba quân mạnh như hổ báo, át cả sao Ngưu trên trời). Dịch thơ: Ba quân hùng khí át sao Ngưu, đặc tả khí thế chiến đấu và chiến thắng không gì ngăn cản nổi của quân dân ta. Tam quân tì hổ là một ẩn dụ so sánh nghệ thuật nêu bật sức mạnh vô địch của quân ta. Khí thôn Ngưu là cách nói thậm xưng để tạo nên một hình tượng thơ kì vĩ mang tầm vũ trụ.

Hai câu tứ tuyệt chỉ mười bốn chữ ngắn gọn, cô đúc nhưng đã tạc vào thời gian một bức tượng đài tuyệt đẹp về người lính quả cảm trong đạo quân Sát Thát nổi tiếng đời Trần.

Là một thành viên của đạo quân anh hùng ấy, Phạm Ngũ Lão từ một chiến binh dày dạn đã trở thành một danh tướng khi tuổi còn rất trẻ. Trong con người ông luôn sôi sục khát vọng công danh của đấng nam nhi thời loạn. Mặt tích cực của khát vọng công danh ấy chính là ý muốn được chiến đấu, cống hiến đời mình cho vua, cho nước. Như bao kẻ sĩ cùng thời, Phạm Ngũ Lão tôn thờ lí tưởng trung quân, ái quốc và quan niệm: Làm trai đứng ở trong trời đất, phải có danh gì với núi sông (Chí làm trai - Nguyễn Công Trứ). Bởi thế cho nên khi chưa trả hết nợ công danh thì tự lấy làm hổ thẹn:

"Nam nhi vị liễu công danh trái

Tu thính nhân gian thuyết Vũ hầu

(Công danh nam tử còn vương nợ

Luống thẹn tai nghe chuyện Vũ hầu).

Vũ Hầu tức Khổng Minh, một quân sư tài ba của Lưu Bị thời Tam Quốc. Nhờ mưu trí cao, Khổng Minh đã lập được công lớn, nhiều phen làm cho đôi phương khôn đốn; vì thế ông rất được Lưu Bị tin yêu.

Lấy gương sáng trong lịch sử cổ kim soi mình vào đó mà so sánh, phần đầu vươn lên cho bằng người, đó là lòng tự ái, lòng tự trọng đáng quý cần phải có ở một đấng nam nhi. Là một tùy tướng thân cận của Hung Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn, Phạm Ngũ Lão luôn sát cánh bên cạnh chủ tướng, chấp nhận xông pha nơi làn tên mũi đạn, làm gương cho ba quân tướng sĩ, dồn hết tài năng, tâm huyết để tìm ra cách đánh thần kì nhất nhằm quét sạch quân xâm lược ra khỏi bờ cõi. Suy nghĩ của Phạm Ngũ Lão rất cụ thể và thiết thực; một ngày còn bóng quân thù là nợ công danh của tuổi trẻ với giang sơn xã tắc vẫn còn vương, chưa trả hết. Mà như vậy là phận sự với vua, với nước chưa tròn, khát vọng công danh chưa thỏa. Cách nghĩ, cách sống của Phạm Ngũ Lão rất tích cực, tiến bộ. Ông muốn sống xứng đáng với thời đại anh hùng.

Hai câu thơ sau âm hưởng khác hẳn hai câu thơ trước. Cảm xúc hào sảng ban đầu dần chuyển sang trữ tình, sâu lắng, như lời mình nói với mình cho nên âm hưởng trở nên thâm trầm, da diết.

Phạm Ngũ Lão là một võ tướng tài ba nhưng lại có một trái tim nhạy cảm của một thi nhân. Thuật hoài là bài thơ trữ tình bày tỏ được hùng tâm tráng trí và hoài bão lớn lao của tuổi trẻ đương thời. Bài thơ có tác dụng giáo dục rất sâu sắc về nhân sinh quan và lối sống tích cực đối với thanh niên mọi thời đại Thuật hoài đã làm vinh danh vị tướng trẻ văn võ song toàn Phạm Ngũ Lão.